

IV. Висновки

Реалізація зазначених напрямів реформування соціально-економічного розвитку міста дасть змогу реорганізувати житлово-комунальне господарство, забезпечити населення послугами комунальної сфери належної якості, сприятиме оздоровленню галузі будівництва (у тому числі соціального житла), інфраструктурних систем життєзабезпечення міста, розвитку ресурсного потенціалу міст, дасть можливість вдосконалити систему управління соціально-економічним розвитком міста.

УДК 351.84

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ*Ільяшенко В.А.*

доктор наук з державного управління, доцент
Класичний приватний університет

Annotation

The author examines the basic problems of social policy in Ukraine, factors of contradictions of the systems between the tasks of economic and social development, consequences financial-economic crises in Ukraine, modernization issues of social policy in Ukraine in the article.

Анотація

У статті досліджено основні проблеми соціальної політики в Україні, чинники системних суперечностей між завданнями економічного та соціального розвитку, наслідки фінансово-економічної кризи в Україні, орієнтири модернізації соціальної політики України.

Ключові слова

Фінансово-економічна криза, соціальна політика, держава, заробітна плата, інфляція, пенсія, доходи, знецінення, заощадження, державна політика.

I. Вступ

З 2004–2005 рр. спостерігається суттєве посилення уваги до соціальної політики як в офіційних державних документах та практичних діях державної влади, так і в програмних документах та публічній активності практично всіх політичних сил. Таке посилення є цілком закономірним, зважаючи на те, що після затяжної трансформаційної кризи, яка, поряд з іншим, призвела до глибокого “провалу” в рівні та якості життя населення України, відновлення економічного зростання не продемонструвало належної кореляції з поліпшенням соціальних показників. Економічне зростання супроводжува-

Література

1. Бондаренко Ю.М. Теоретичні аспекти соціальної політики держави та її захисні функції / Ю.М. Бондаренко // Теорія та практика державного управління. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2007. – Вип. 3 (18). – С. 177–182.
2. Борецька Н.П. Соціальний захист населення на сучасному етапі: стан і проблеми / Н.П. Борецька. – Донецьк : Янтар, 2001. – 540 с.
3. Статистичний щорічник України за 2008 рік / Держкомстат України ; [за ред. О.Г. Осауленка.] – К. : Консультант, 2009. – 486 с.

лося посиленням диференціації доходів між дохідними групами, а також за регіональною та професійною ознаками [2].

Водночас ситуація, що склалася в економіці України в останні роки під впливом як світових економічних тенденцій, так і внутрішніх проблем вітчизняної економіки, створила передумови для зміни ситуації. У статті запропоновано стратегічні орієнтири формування соціальної політики, інтегрованої із завданнями економічного розвитку країни.

II. Постановка завдання

Мета статті – дослідити формування державної соціальної політики України.

III. Результати

Різні фундаментальні підходи, а також особливості соціальної політики української держави досліджувались та розроблялись багатьма вітчизняними вченими, серед них: В. Бідак, В. Гайдуцький, Л. Гончарук, Е. Лібанова, О. Палій, С. Сіденко, А. Сіленко, В. Скуратівський та інші.

Особливу увагу вивченню механізмів активізації соціальної політики на державному рівні надають такі відомі вітчизняні науковці, як А. Амоша, Н. Борецька, С. Вовканич, Т. Заєць, А. Крупнік, В. Мандибура, В. Новиков, О. Новикова, У. Садова, Л. Семів та П. Шевчук. Окремі аспекти проблеми погляду державного управління розглядали А. Дегтяр, Д. Карамішев, В. Нікітін, Г. Одинцова та інші.

На нашу думку, основна проблема соціальної політики в Україні полягає в її хибному сприйнятті як засобу пом'якшення негативних соціальних наслідків активного розвитку ринкової економіки, “компромісного

рішення” задоволення соціальних потреб суспільства за рахунок фіскального обмеження сприятливості умов розвитку приватного бізнесу. Подібний підхід зумовив появу в економічній політиці України певного антагонізму між завданнями економічного та соціального розвитку. Як наслідок, сформувалася тенденція до вирішення нагальних питань соціальної сфери за рахунок відкладення вирішення завдань розвитку.

Зокрема, необхідністю мобілізації бюджетних надходжень на фінансування зростаючих видатків на соціальні програми було практично заблоковано запровадження податкових інструментів стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності. Чи не найбільш показовою в цьому сенсі є “доля” Закону України “Про інноваційну діяльність”. За залишковим принципом відбувається фінансування бюджетних видатків розвитку [1].

Побоювання втрати належної динаміки податкових надходжень у короткостроковому періоді є одним з мотивів багаторічного затягування з прийняттям Податкового кодексу України. Неминучість непопулярних складових у процесі реформування системи житлово-комунального господарства, охорони здоров'я, системи пенсійного забезпечення практично загальмувала реформи в цих сферах.

Слід наголосити, що життєздатності подібної “антагоністичної” моделі соціальної політики сприяла можливість мобілізації зовнішніх надходжень: активна динаміка експорту, простий доступ до відносно недорогих позичкових ресурсів тощо. Оскільки оцінювання ефективності економічної динаміки здійснювалося, насамперед, з погляду фінансового наповнення фіскальної сфери, негативні структурні зрушення в національній економіці, формування макроекономічних диспропорцій та посилення ризиків дестабілізації залишалися поза сферою уваги політики держави.

Зокрема, навіть незважаючи на очевидне загострення макроекономічних диспропорцій у 2007–2008 рр.: надмірне зростання короткострокових зовнішніх запозичень, різке погіршення сальдо зовнішньої торгівлі, сплеск інфляційних тенденцій, в Україні було продовжено нарощування фіскального вилучення коштів на потреби споживання: у січні-травні 2008 р. видатки зведеного бюджету України зросли на 46,9% (у 2009 р. – на 20,9%), видатки на соціальний захист і соціальне забезпечення – на 53,5% (у 2009 р. – на 16%). Водночас частка капітальних видатків у загальній сумі видатків зведеного бюджету України була найменшою за всі попередні роки і в зазначений період становила 6% (у січні-травні 2007 р. – 7,9%) [3].

Як засвідчили події осені 2008 р., орієнтація соціальної політики на здобуття прихильності електорату в умовах прискореного повторення політичного циклу та нехтування цілями розвитку і структурної модернізації, які подекуди вимагали прийняття непопулярних рішень, не спроможна забезпечити стабільність соціально-економічного розвитку. Соціальний розвиток набув діаметрально протилежного спрямування. Як зазначалося у зверненні Президента України до українського народу від 8 жовтня 2008 р., “виборчі розрахунки переросли у тотальний соціальний популізм, який призвів до найвищої в Європі інфляції і зниження соціальних стандартів – заробітної плати, пенсії та багатьох інших соціальних програм”.

Незважаючи на позитивну динаміку зростання заробітної плати, зберігаються високі міжрегіональні відмінності у її рівнях. Вища за середній рівень по Україні заробітна плата (1736 грн) за чотири місяці 2009 р. була зареєстрована лише в чотирьох регіонах: м. Києві (2973 грн), Донецькій області (1955 грн), Київській області (1834 грн), Дніпропетровській області (1810 грн). Найнижчий рівень спостерігався в Тернопільській (1277 грн), Волинській (1301 грн), Житомирській (1341 грн) областях [3].

Одним із ключових чинників, що забезпечив негативну динаміку заробітної плати, є активні інфляційні тенденції, які збереглися й у першій половині 2009 р. При цьому випереджаючими темпами зростали ціни на продукти харчування, які в споживчому кошику населення становлять понад 50%. За даними Держкомстату України, впродовж січня-квітня 2009 р. продукти харчування та безалкогольні напої подорожчали на 7,4% порівняно з груднем 2008 р. У цілому споживчі ціни зросли на 6,9%. Високі темпи зростання споживчих цін знецінюють зарплати і трудові заощадження та, в результаті, знижують рівень життя населення.

Фінансово-економічна криза як наслідок зменшення обсягів виробництва, зупинка роботи значної кількості підприємств спровокували скорочення виплат премій, затримки з виплатою заробітної плати, відправлення працівників у неоплачувані відпустки, звільнення працівників, скорочення робочих місць. Зокрема, за даними Державного комітету статистики України, на початку 2009 р. зафіксовано значне зростання заборгованості з виплати заробітної плати.

Починаючи з вересня 2008 р., відбулося стрімке зростання кількості зареєстрованих безробітних. У березні 2009 р. порівняно з відповідним періодом 2008 р. вона збільшилась на 37,4%, у той час як у березні 2008 р. щодо березня 2007 р. реєструвалося зниження на 18,2% [3].

Погіршення співвідношення між пропозицією робочої сили та попитом на неї відбулося за всіма групами професій, при цьому найбільш складною є ситуація щодо професій та спеціальностей, які не потребують високого рівня професійної підготовки та кваліфікації працівників. Крім того, невідповідність попиту на робочу силу її пропозиції в професійно-кваліфікаційному та територіальному розрізах зумовлює значну міжрегіональну диференціацію зареєстрованого безробіття. Найвищий рівень зареєстрованого безробіття був зафіксований у Черкаській області (5,2%), а найнижчий – у м. Києві (0,7%) [3].

Протягом перших місяців 2009 р. спостерігався значний негативний вплив світової фінансово-економічної кризи на найважливіші параметри соціального розвитку України.

На наш погляд, підґрунтям для нагромадження системних суперечностей між завданнями економічного та соціального розвитку стали такі чинники.

1. Низька ефективність і надмірна витратність соціальної сфери. Це пов'язане з неререформованістю системи управління, відпливом кваліфікованих кадрів через низький рівень заробітної плати, відсутністю механізмів цільового надання соціальних послуг, тривалим недоінвестуванням, а відтак – зруйнованістю основних фондів тощо.

2. Переважно фіскальний характер фінансування соціальної сфери. Нерозвинутість механізмів диверсифікації надання соціальних послуг та стихійність у запровадженні платного сегмента цієї сфери зумовили надмірне фінансове навантаження на державний і місцеві бюджети при розпорощенні та низькому контролі за цільовим використанням отримуваних бюджетних коштів.

3. Можливість для суб'єктів господарювання здобуття конкурентних переваг за рахунок нехтування соціальною відповідальністю. Практика соціально відповідального ведення бізнесу досить повільно набувала поширення серед вітчизняних підприємств. Зловживання можливостями повільного збільшення заробітної плати в регіонах чи сегментах ринку праці, де наявний надлишок робочої сили, збереження несприятливих умов праці, екологонебезпечних способів виробництва нерідко зумовлювали збереження значної конфліктності у відносинах між бізнесом та працівниками, бізнесом і місцевою владою.

4. Відсутність реально діючого ринку праці. Неадекватність механізмів регулювання попиту і пропозиції працівників на вітчизняному ринку праці зумовила структурні деформації в системі професійної підготовки, надлишок фахівців одних та дефіцит ін-

ших спеціальностей, виникнення локальних дефіцитів та надлишків працівників в окремих регіонах і, як наслідок, – зниження ефективності використання трудового потенціалу нації.

5. Відсутність належної динаміки продуктивності праці. Зростання заробітної плати (а відтак, і соціальних відрахувань), яке суттєво перевищило динаміку продуктивності праці, зумовило прогресуюче вилучення потенційних інвестиційних ресурсів підприємств на потреби поточного споживання, що сформувало умови для відтворення цього розриву. Водночас заробітна плата значною мірою втратила стимуляційну функцію оцінювання результативності трудової діяльності працівника.

6. Неefективна структура доходів населення. Надмірна частка соціальних трансфертів, динаміка яких не залежить безпосередньо від рівня економічної активності їх одержувачів, не дала змоги встановити належний зв'язок між економічною динамікою та зростанням споживчого попиту. Надто висока диференціація доходів за регіональною та професійною ознаками призводила до сегментації споживчого попиту, виникнення локальних "перегрівів" ринку, що, зрештою, посилювало інфляційний ефект загального зростання доходів.

7. Нерозвинутість механізмів "каналізації" доходів населення в заощадження. Зростаючі доходи, отримувані населенням, навіть ведучи до активного зростання банківських депозитів, де-факто відігравали роль акселератора споживчого кредитування. Зростання інвестиційного кредитування відбувалося значно повільніше, що пригнічувало стимуляційний ефект зростання доходів для економіки країни. На цьому тлі безпосереднє зростання споживчого попиту вело до збільшення потреби в імпорті для його задоволення, що також применшувало стимуляційний ефект цього зростання.

Однак, ситуація, що склалася в економіці України останніми роками під впливом як світових економічних тенденцій, так і внутрішніх проблем вітчизняної економіки, створила передумови для зміни ситуації.

По-перше, посилення конкурентних викликів для української економіки загострило важливість максимально ефективного використання доступних ресурсів, у першу чергу, людських. Відтак суттєво посилилась зацікавленість у реалізації потенціалу вітчизняного людського капіталу. Тривалий період недофінансування соціальної сфери зумовив суттєве знецінення цієї складової багатства нації, проте водночас показав практичну важливість інвестування в людський капітал, зумовивши збільшення як приватних, так і державних вкладень.

По-друге, ускладнення ситуації в бюджетній сфері як наслідок впливу світової валютно-фінансової кризи восени 2008 р. зумовило необхідність підвищення ефективності бюджетних видатків, у тому числі – на соціальну сферу. Відтак, очікується підвищення “попиту” на методики посилення цільового характеру видатків, зменшення непродуктивних витрат тощо.

По-третє, потреба в раціоналізації зайнятості на підприємствах, які опиняються під потужним конкурентним тиском, особливо – в умовах звуження ринків збуту в період валютно-фінансової кризи, загострює проблему вдосконалення механізмів регулювання пропозиції на ринку праці, підготовки та перепідготовки фахівців, захисту інтересів співробітників та звільнених працівників.

По-четверте, збереження значної інфляційної загрози зумовлює першочерговість механізмів мінімізації інфляційного впливу соціальних видатків та посилення їх позитивного впливу щодо генерації національного економічного зростання.

Виходячи з вищезазначеного, слід констатувати, що в Україні склалися сприятливі умови для переходу від розгляду соціальної політики як неминучого компромісу на шляху економічного зростання та ринкового реформування економіки – до усвідомлення її важливої, а в окремих напрямках – ключової ролі у формуванні новітніх конкурентних переваг національної економіки. Лише “вбудувавши” соціальну політику нового зразку в механізм економічного зростання в ролі одного з потужних генераторів останнього, видається можливим за сучасних умов зберегти та надалі посилити рівень соціальної орієнтованості економіки України, забезпечити передбачений вітчизняним законодавством рівень соціальних стандартів та їх поступове наближення до європейських показників.

Досягнення такої мети вимагає суттєвої модернізації соціальної політики держави. Основними орієнтирами цієї модернізації є такі.

1. Забезпечення цільового характеру пільг соціального спрямування, виключення можливостей користування такими пільгами осіб, які не мають нагальної потреби в їх отриманні, при різкому спрощенні механізмів отримання таких пільг категоріями населення, що їх потребують. Це вимагатиме:

- монетизації частини пільг з урахуванням світового, у тому числі російського досвіду в цьому процесі;
- нормування пільг з урахуванням встановлених норм споживання житлово-комунальних, транспортних, медичних та інших послуг – з метою виключення надмірного споживання з їх використанням;

- запровадження єдиного реєстру отримувачів та єдиного електронного обліку прав на отримання пільг, автоматизація процесу надання права на отримання пільги;
- запровадження (на постійній основі – у 2008 р. подібний ценз було введено Законом України “Про Державний бюджет на 2008 рік...”) дохідного цензу, досягнення якого веде до позбавлення права на отримання пільги.

2. Підвищення ефективності використання бюджетних видатків на соціальну сферу, забезпечення їх цільового використання, що передбачає:

- модернізацію управління установами соціальної сфери (насамперед – сфери охорони здоров'я) за рахунок посилення повноважень та ініціативних дій місцевих влад;
- послідовне запровадження страхових засад у наданні соціальних послуг при беззаперечному та на високому рівні забезпеченні надання базових соціальних послуг за рахунок державного бюджету;
- раціоналізацію фінансування установ соціальної сфери з диференціацією залежно від їх навантаження, місця розташування, потреб розвитку; збільшення інвестиційної складової соціальних видатків для уникнення непоправних витрат соціальної інфраструктури;
- диверсифікацію надавачів соціальних послуг (насамперед – у житлово-комунальному секторі) з метою забезпечення максимально ефективного використання видатків центрального та місцевих бюджетів, коштів кондомініумів тощо.

3. Посилення впливу держави на розподіл доходів через фіскальні механізми. Держава має забезпечити вилучення та перерозподіл частини отримуваних в суспільстві високих доходів, враховуючи, що значна частина таких доходів утворилася не завдяки продуктивності їх отримувачів, а через структурну недосконалість вітчизняних ринків. Відтак певне згладжування надмірної диференціації доходів можливе за рахунок запровадження:

- прогресивної ставки прибуткового оподаткування громадян, яка має передбачати зниження ставки податку для низькодохідних категорій населення та запровадження більш високої ставки – для високодохідних; розрахунок адекватної шкали оподаткування може передбачати збереження нинішнього загального рівня податкових надходжень, оскільки позитивний ефект очікується саме від зміни розподілу доходів;

- оподаткування нерухомості, яка знаходиться у власності фізичних осіб, а також нерухомості невикористаного призначення, яка належить юридичним особам, з передбаченням чіткої загальнодоступної соціальної пільги, яка виключатиме оподаткування реально використаного власником житла;
- впорядкування розрахунку величини та сплати рентних платежів за використання надр, аграрних, природно-кліматичних, рекреаційних ресурсів.

4. Прискорення процесу впровадження пенсійної реформи з формуванням механізмів інвестиційного використання коштів пенсійних фондів, гарантуванням надійності їхніх вкладень, що передбачатиме:

- створення системи страхування пенсійних внесків;
- розширення спектра фінансових інструментів, доступних для інвестування;
- завершення формування нормативно-правової бази пенсійного страхування, у тому числі – визначення чіткого співвідношення відповідальності державних та недержавних установ пенсійного страхування.

5. Активізація державної політики на ринку праці з метою його якнайшвидшої адаптації до структурних змін, які відбуваються в економіці, та оптимізації використання трудового потенціалу регіонів та країни в цілому, зокрема:

- забезпечення стратегічної адекватності державного замовлення на підготовку фахівців системами вищої та спеціальної освіти;
- запровадження механізмів оперативної поточної перепідготовки працівників, які вивільняються або бажають змінити спеціальність за власною ініціативою;
- вжиття заходів щодо підвищення територіальної мобільності працівників;
- розширення мережі соціальних робіт для абсорбції чисельності вивільнених працівників, що зростає.

6. Заохочення заходів, які здійснюються підприємствами для підвищення продуктивності праці та супроводжуються відповідним збільшенням доходів працівників, а саме:

- впровадження податкових стимулів інвестиційних процесів, пов'язаних із підвищенням продуктивності використання трудових ресурсів;
- заохочення проведення навчань із підвищення кваліфікації персоналу підприємств, у тому числі середнього та вищого управлінського персоналу – для різних категорій персоналу та галузей економіки такі навчання могли б фінансуватися за рахунок коштів самих підприємств, громадян, центрального чи міс-

цевих бюджетів, а також міжнародної технічної допомоги;

- запровадження практики угод між підприємствами та регіональними центрами зайнятості щодо можливостей пріоритетного працевлаштування працівників, вивільнених унаслідок запровадження підприємствами технологій, які збільшують продуктивність праці та зменшують потребу в персоналі.

7. Здійснення цільових кроків щодо стимулювання розвитку національного виробництва у відповідь на зростання внутрішнього споживчого попиту, зокрема:

- спрощення умов для довгострокового кредитування інвестиційних проектів;
- запровадження виважених обмежень надходження на український споживчий ринок надмірного імпорту;
- розбудова інфраструктури внутрішнього ринку, надання інформаційно-методичної підтримки доведення вітчизняної продукції до споживача;
- тимчасове призупинення приєднання України до відповідного положення СОТ та запровадження практики пріоритетного придбання бюджетними установами товарів вітчизняного виробництва.

8. Заохочення й розвиток соціальної відповідальності бізнесу:

- запровадження фіскальних засобів заохочення соціальної відповідальності бізнесу;
- активне пропагування цінностей та стандартів соціально відповідального бізнесу;
- державна підтримка національних і міжнародних ініціатив, пов'язаних із соціальною відповідальністю, сприяння запровадженню в Україні міжнародних соціальних стандартів ведення бізнесу;
- запровадження відносин державно-приватного партнерства, що полягає у встановленні довгострокових відносин між суб'єктами центральної або місцевої влади та підприємствами чи їх громадськими об'єднаннями з приводу вирішення важливих для суспільства соціально-економічних проблем.

IV. Висновки

Впровадження пропонованих структурних зрушень спроможне надати позитивний імпульс подальшому розвитку соціальної орієнтації економіки України. Завдяки тому, що така система заходів дає змогу вийти з "глухого кута розвитку", в якому опинилась вітчизняна соціальна політика в умовах валютно-фінансової дестабілізації та посилення бюджетних обмежень, вона може розглядатися як "точка консолідації", що приведе до мінімізації конфліктності у відносинах між державою, роботодавцями та пересічними громадянами.

Література

1. Скуратівський В.М. Соціальна політика : навч. посіб. / В.М. Скуратівський, О.М. Палій. – К. : УАДУ, 2002. – 360 с.
2. Соціальна політика регіону : монографія / В.В. Говоруха, В.Г. Бульба, С.О. Горбунова-Рубан та ін. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ "Магістр", 2006. – 272 с.
3. Статистичний щорічник України за 2008 рік / Держкомстат України ; [за ред. О.Г. Осауленка]. – К. : Консультант, 2009. – 486 с.

УДК 321.7: 351.96

МОЖЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРАЛЬНОГО ПІДХОДУ ПІД ЧАС РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЙ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ МІСТ

Копилова Н.А.

здобувач Харківського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

Annotation

In an article based on an integral approach proposed mechanism of social development strategy for the city to discover its elements are given practical recommendations on its implementation.

Анотація

У статті на основі використання інтегрального підходу запропоновано механізм реалізації стратегії соціального розвитку міст. Розкрито його складові. Подано практичні рекомендації щодо впровадження цього механізму в систему управління сучасних міст.

Ключові слова

Соціальний розвиток, соціальний захист, соціальне забезпечення, інтегральний підхід, Агентство соціального розвитку.

I. Вступ

Останніми роками зріс інтерес науковців і практиків до дослідження соціального розвитку, що пов'язано з необхідністю підвищення добробуту населення, боротьбою з бідністю в умовах, коли старі підходи до забезпечення соціального благополуччя не завжди виявляються ефективними. Особливо значущою проблема ефективного вирішення питань соціального розвитку є в сучасному українському суспільстві. Україна переживає серйозну кризу соціальної сфери, і ця криза багато в чому є результатом і показником глибокої розузгодженості дій органів влади з інтересами людини. У результаті останнім часом різко зріс рівень соціальної напруженості та неприйняття влади як такої, що блокує можливість здійснення реформ і вимагає негайної корекції управління соціальним розвитком.

З урахуванням того, що відповідальність за вирішення більшості соціальних проблем лежить на низовому, місцевому рівні, на особливу увагу заслуговує питання соціального розвитку територіальних громад міст, в яких зосереджено основний людський потенціал нашої країни.

Соціальній політиці та соціально-економічному розвитку міст присвячено чимало наукових праць українських дослідників. Розробкою наукової проблематики, пов'язаної із соціальним розвитком, займалися Б. Адамов, Н. Болотіна, С. Бандур, М. Долішний, Т. Заяць, В. Куценко, Е. Лібанова, Н. Хміль та інші. Питанням підвищення ефективності діяльності місцевих органів влади на рівні міста присвячено праці таких вітчизняних авторів, як В. Бабаєв, В. Бакуменко, О. Бабич, А. Гошко, В. Дзюндзюк, В. Корженко, В. Луговий, Н. Мельтюхова, Н. Миронова, Л. Товажнянський, Ю. Чернецький, Ю. Шаров та ін.

Проте, незважаючи на багатобічний розгляд соціальних проблем, зокрема і на рівні міста, ще недостатньо опрацьованими залишаються питання комплексного забезпечення соціального розвитку міських громад та конкретних стратегій його забезпечення в сучасних умовах.

II. Постановка завдання

Основною метою цієї публікації є розробка механізму реалізації стратегії соціального розвитку для сучасних міст. Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- виявити основні підходи до забезпечення соціального благополуччя та їхні особливості;
- опрацювати інтегральний підхід до реалізації стратегій соціального розвитку;
- розробити механізм управління соціальним розвитком на рівні територіальної громади міста.

III. Результати

Аналіз наукової літератури [1; 6; 7; 9; 10] дає змогу виділити чотири основних концептуальних підходи щодо забезпечення соціального благополуччя:

- соціальна філантропія (яка покладається на приватні пожертвування, волонтерську діяльність і некомерційні організації під час забезпечення соціальних